

УДК 330.341.1:631.11

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Наталія Єфремова

Державний біотехнологічний університет, Харків, Україна

Резюме. Досліджено сутність організаційно-економічного механізму управління, а також організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектора економіки, визначено основні елементи даного механізму, розкрито зміст кожного з цих елементів. Визначено переваги, мету й перспективи впровадження організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі економіки.

Організаційно-економічний механізм управління інноваціями в аграрному секторі економіки відноситься до набору процедур, практик і політики, які використовуються для спрямування та контролю процесу створення та впровадження нових ідей, технологій і продуктів у галузі. Організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі характеризується кількома ключовими елементами: визначення потреб і можливостей для інновацій; стратегічне планування та розподіл ресурсів; встановлення партнерства та мереж; заохочення експериментів і ризику; моніторинг прогресу та оцінювання результатів; підтримання комерціалізації інновацій. Цей механізм включає створення сприятливого середовища для інновацій через чітку та відкриту комунікацію, сприяння культурі безперервного вдосконалення, експериментування та ризику, а також заохочення потоку інформації та співпраці між різними організаціями й зацікавленими сторонами.

Впровадження організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі економіки може мати кілька переваг і перспектив, а саме: підвищення ефективності та конкурентоспроможності; розширення співпраці та обміну знаннями; сприяння культурі інновацій та експериментів; удосконалення процесу прийняття рішень; розширений доступ до фінансування та ресурсів. Упровадження цього організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі має потенціал для підвищення ефективності, конкурентоспроможності та стійкості галузі, що в кінцевому підсумку призведе до підвищення продуктивності, прибутковості та зростання.

Ключові слова: управління, інноваційна діяльність, організаційно-економічний механізм.

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.115

Отримано 14.03.2023

UDC 330.341.1:631.11

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM OF MANAGEMENT OF INNOVATIVE ACTIVITIES OF AGRICULTURAL ENTERPRISES

Nataliia Yefremova

State Biotechnological University, Kharkiv, Ukraine

Summary. The article examines the essence of the organizational and economic mechanism of management, the organizational and economic mechanism of management of innovative activities of enterprises in the agrarian sector of the economy, defines its main elements, and reveals the content of each of these elements. The advantages, purpose and prospects of the implementation of the organizational and economic mechanism of innovation management in the agrarian sector of the economy are defined.

The organizational and economic mechanism of innovation management in the agricultural sector of the economy refers to a set of procedures, practices and policies used to direct and control the process of creating and implementing new ideas, technologies and products in the industry. The organizational and economic mechanism of managing innovative activities in the agricultural sector is characterized by several key elements: determination of needs and opportunities for innovation; strategic planning and allocation of resources; establishing partnerships and networks; encouraging experimentation and risk; monitoring progress and evaluating results; support for commercialization of innovations. This mechanism includes creating an enabling environment for innovation through clear and open communication, fostering a culture of continuous improvement, experimentation and risk-taking, and encouraging the flow of information and collaboration between different organizations and stakeholders.

The implementation of the organizational and economic mechanism of innovation management in the agricultural sector of the economy can have several advantages and prospects, namely: increasing efficiency and competitiveness; expansion of cooperation and exchange of knowledge; promoting a culture of innovation and experimentation; improving the decision-making process; expanded access to financing and resources. The implementation of this organizational and economic innovation management mechanism in the agricultural sector has the potential to increase the efficiency, competitiveness and sustainability of the industry, which will ultimately lead to increased productivity, profitability and growth.

Key words: *management, innovation activities, organizational and economic mechanism.*

https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.115

Received 14.03.2023

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Необхідність пошуку рішення щодо підвищення ефективності та результативності управління інноваційною діяльністю в сільському господарстві набуває все більшого значення в сучасній світовій економічній ситуації. Основна увага дослідження зосереджена на визначенні ключових елементів ефективного організаційно-економічного механізму, який може допомогти сільськогосподарським підприємствам подолати виклики та обмеження управління інноваціями й повністю реалізувати свій потенціал з точки зору стимулювання зростання та конкурентоспроможності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз досліджень показав, що ця тема є не новою і багато як закордонних, так і вітчизняних вчених займалися вивченням і розробленням організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектора економіки. Але ми зосередилися саме на аналізі публікацій вітчизняних авторів за останні п'ять років. Аналіз низки публікацій [1–6] показав, що всі дослідники єдині щодо актуальності й своєчасності розроблення вищезазначеного механізму, але єдиної думки на сьогодні щодо визначення й складових організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектора економіки не існує. На думку В. Гнатківського, організаційно-економічний механізм управління інноваційним розвитком сільськогосподарських підприємств являє собою сукупність організаційно-економічних важелів, кожен з яких має свої форми організаційно-управлінського впливу [1]. В. Вітковський у своїй роботі зазначив, що в основі формування вищезазначеного механізму лежать прояви ознак емерджентності взаємодії виробничих і комерційних складових управління інноваційним розвитком [2]. Як сукупність організаційних та економічних важелів, що діють на організаційні та економічні параметри системи управління та сприяють отриманню конкурентних переваг, формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу та ефективності діяльності підприємства в цілому визначає Л. Маршук [4]. Система організаційно-економічного забезпечення управління інноваційною складовою підприємства містить у собі підсистеми забезпечення

(організаційного, економічного, інформаційного, ресурсного й функціонального) та складові: функціональну та цільову [5]. Подальша актуальність дослідження зумовлена потребою уточнити сутність організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектора економіки, визначити основні елементи даного механізму, розкрити зміст кожного з цих елементів; визначити переваги, мету й перспективи впровадження організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі економіки.

Мета статті (формулювання цілей статті). Метою дослідження є розроблення сучасного дієвого організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю аграрних підприємств.

Постановка завдання. Відповідно до вищезазначеної мети поставлено такі завдання: визначити сутність організаційно-економічного механізму управління, а також організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю підприємств аграрного сектору економіки; виокремити основні елементи даного механізму; розкрити зміст кожного з цих елементів; визначити переваги, мету й перспективи впровадження такого механізму.

Виклад основного матеріалу. Щодо організаційно-економічного механізму управління, то під ним можна розуміти набір інструментів, процедур і процесів, які використовуються для управління та координації діяльності організації з метою досягнення її цілей і завдань. Цей механізм, як правило, включає такі елементи, як складання бюджету, управління витратами, вимірювання та оцінювання ефективності, а також системи стимулювання. Метою організаційно-економічного механізму управління є оптимізація використання ресурсів і підвищення ефективності й результативності діяльності організації.

Організаційно-економічний механізм управління інноваціями в галузі рослинництва відноситься до набору процедур, практик і політики, що використовуються для спрямування та контролю процесу створення й впровадження нових ідей, технологій і продуктів галузі. Цей механізм, як правило, включає різні компоненти, такі, як планування, складання бюджету, фінансування, укомплектування персоналом, а також моніторинг і оцінювання, спрямовані на забезпечення узгодженості інноваційних ініціатив із загальними цілями та завданнями галузі, а також на те, що ресурси використовуються ефективно та результативно для досягнення бажаних результатів.

Напрямок організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю в галузі рослинництва передбачає різноманітні процеси та дії, спрямовані на забезпечення ефективного використання наявних ресурсів та розвиток галузі через визначення пріоритетів інноваційних проєктів та ініціатив, які відповідають цілям і завданням галузі рослинництва; розподіл ресурсів, включаючи фінансування та робочу силу, для підтримання реалізації інноваційних проєктів та ініціатив; побудову партнерства між ключовими зацікавленими сторонами в галузі, включаючи дослідників, фермерів і бізнес, для співпраці над інноваційними проєктами та ініціативами; моніторинг прогресу та оцінювання успіху інноваційних проєктів та ініціатив.

Організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі характеризується кількома ключовими елементами.

1. Визначення потреб і можливостей для інновацій. Для розвитку ефективної інноваційної діяльності в сільському господарстві важливо визначити сфери, де можна застосувати інновації, а також потенційні проблеми та можливості для інновацій.

2. Стратегічне планування та розподіл ресурсів. Розроблення комплексної та чітко визначеної інноваційної стратегії може допомогти визначити пріоритети та ефективно розподілити ресурси, а також гарантувати, що ресурси розподіляються на найперспективнішу інноваційну діяльність.

3. Встановлення партнерства та мереж. Партнерство з іншими організаціями, такими, як дослідницькі установи, університети та компанії приватного сектора може допомогти побудувати екосистему, яка підтримує інновації в сільському господарстві.

4. Заохочення експериментів і ризику. Це є важливою частиною просування інновацій у сільському господарстві. Зробити не можна за допомогою фінансових стимулів, гнучкого регулювання та інших заходів, які заохочують підприємців і фермерів запроваджувати нові та інноваційні методи.

5. Моніторинг прогресу та оцінювання результатів. Регулярний моніторинг та оцінювання результатів інноваційної діяльності може допомогти переконатися, що вони досягають бажаних результатів, і може допомогти визначити сфери, де можна зробити подальші покращення. Це також може допомогти створити культуру інновацій і постійного вдосконалення в сільськогосподарському секторі.

6. Підтримання комерціалізації інновацій. Комерціалізація інноваційних технологій, продуктів і методів є важливим аспектом просування інновацій у сільському господарстві. Цього можна досягти шляхом поєднання фінансування, навчання та інших механізмів підтримання, які допомагають вивести на ринок нові інновації.

Першим ключовим елементом організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі, як уже зазначалося, є визначення потреб і можливостей інноваційної діяльності. Для успішного здійснення інноваційної діяльності в сільському господарстві важливо визначити сфери, де можна застосувати інновації, а також потенційні проблеми та можливості для інновацій. Цей процес передбачає проведення досліджень і аналізу для визначення областей потенційних інновацій і оцінювання здійсненості та потенційного впливу різних типів інновацій. Це також передбачає взаємодію із зацікавленими сторонами, такими, як фермери, дослідники та експерти галузі, для збирання інформації про їхні потреби й погляди на потенційні переваги та проблеми різних типів інновацій. Визначаючи потреби та можливості для інновацій, сільськогосподарські підприємства можуть розробляти цілеспрямованіші та ефективніші інноваційні стратегії та ефективніше розподіляти ресурси для підтримання розроблення та впровадження інноваційних технологій і методів у сільськогосподарському секторі.

Другою важливою складовою організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі є стратегічне планування та розподіл ресурсів. Розроблення чітко визначеної інноваційної стратегії може допомогти сільськогосподарським підприємствам визначити ключові сфери для інновацій та узгодити свої ресурси зі своїми цілями. Комплексна інноваційна стратегія включає визначення бачення, цілей і завдань організації, а також визначення потенційних проблем і можливостей для інновацій. Це допомагає підприємствам визначити пріоритети та розподіляти ресурси, гарантуючи, що вони спрямовані на найперспективнішу інноваційну діяльність. Розподіл ресурсів є важливим аспектом стратегічного планування, оскільки передбачає визначення та розподіл необхідних ресурсів для підтримання інноваційної діяльності. Це може включати фінансові, а також людські ресурси, такі, як кваліфікований персонал

і потенціал для досліджень і розроблень. Поєднуючи ресурси з інноваційними цілями, сільськогосподарські підприємства можуть максимізувати свій вплив і досягти більшого успіху в своїх інноваційних зусиллях. Окрім розподілу ресурсів, стратегічне планування також включає постійний моніторинг та оцінювання, щоб переконатися, що інноваційні зусилля йдуть по плану та досягають своїх цілей. Це може включати регулярні перевірки продуктивності, а також внесення коригувань до інноваційної стратегії, якщо це необхідно, щоб забезпечити її відповідність цілям і завданням організації.

Третім важливим елементом організаційно-економічного механізму управління інноваційною діяльністю в аграрному секторі є налагодження партнерських та мережевих відносин. Встановлюючи партнерські відносини з іншими організаціями, такими, як дослідницькі установи, університети та компанії приватного сектора, сільськогосподарські підприємства можуть отримати доступ до досвіду та ресурсів, які можуть підтримувати інновації. Партнерства та мережі можуть надати ряд переваг, таких, як доступ до нових технологій, обмін знаннями та розширення ринкових можливостей. Наприклад, партнерство з дослідницькою установою може надати доступ до останніх результатів досліджень, які можна використовувати для розроблення нових продуктів або процесів. Так само партнерство з приватною компанією може забезпечити доступ до фінансування, досвіду та каналів розподілу. Щоб налагодити ефективні партнерства та мережі, сільськогосподарські підприємства повинні вміти визначити потенційних партнерів і розвивати взаємовигідні відносини. Це передбачає розуміння потреб і цілей потенційних партнерів, а також здатність повідомити про переваги партнерства. Після встановлення партнерства важливо підтримувати регулярне спілкування та співпрацю, щоб гарантувати, що партнерство залишається ефективним і взаємовигідним.

Четвертий елемент – заохочення експериментів і ризику в аграрному секторі має важливе значення для просування інновацій і підвищення продуктивності. Це передбачає створення середовища, яке допускає та навіть заохочує невдачі, а також фінансову та нормативну базу, яка підтримує впровадження нових практик. Наприклад, для фермерів, які впроваджують нові технології чи інноваційні методи, можуть бути передбачені фінансові стимули, тоді як правила можуть бути змінені, щоб забезпечити гнучкіші підходи до експериментів. Заохочення експериментів і ризику також може включати підтримання розроблення нових продуктів і послуг, включаючи фінансування досліджень та розроблень і сприяння партнерству між різними зацікавленими сторонами. Зрештою, мета полягає у створенні культури інновацій в аграрному секторі, де фермери та підприємці заохочуються досліджувати нові підходи та приймати прораховані ризики для досягнення більшої продуктивності та стійкості.

Моніторинг та оцінювання прогресу інноваційної діяльності в аграрному секторі є критичною складовою ефективного управління інноваціями. Це передбачає систематичне відстеження та аналіз ключових показників ефективності для вимірювання успіху інноваційних ініціатив і визначення областей для вдосконалення. Моніторинг і оцінювання можна проводити на різних етапах інноваційного процесу, починаючи від визначення потреб і можливостей і закінчуючи розробленням і впровадженням нових технологій і практик. Це може включати збирання даних про такі фактори, як рівень упровадження нових інновацій, вплив на продуктивність і прибутковість, а також задоволеність зацікавлених сторін. Регулярно відстежуючи та оцінюючи результати інноваційної діяльності, сільськогосподарські підприємства можуть приймати обґрунтовані

рішення щодо розподілу ресурсів і за потреби коригувати свої інноваційні стратегії. Це також може допомогти створити культуру інновацій і постійного вдосконалення, заохочуючи обмін передовим досвідом і прийняття нових ідей. Загалом, ефективний моніторинг та оцінювання інноваційної діяльності в аграрному секторі може сприяти прогресу та гарантувати, що інноваційний потенціал використовується якомога повніше.

Підтримання комерціалізації інновацій є шостим ключовим компонентом просування інновацій в аграрному секторі. Комерціалізація передбачає використання інноваційної ідеї, технології або продукту та виведення їх на ринок таким чином, щоб отримати прибуток або економічну цінність. Процес комерціалізації може включати кілька етапів, таких, як проведення дослідження ринку, створення бізнес-плану, забезпечення фінансування, розроблення й тестування прототипів і встановлення каналів збуту. Щоб підтримати комерціалізацію сільськогосподарських інновацій, може знадобитися цілий ряд механізмів фінансування та підтримання. Наприклад, уряди можуть надавати гранти чи позики інноваційним стартапам і підприємцям або можуть пропонувати податкові пільги компаніям, які інвестують у дослідження та розроблення. Приватні інвестори, такі, як компанії венчурного капіталу або інвестори, також можуть надавати фінансування інноваційним стартапам в обмін на частку в компанії. Окрім фінансування, можуть також знадобитися послуги з навчання та підтримання, щоб допомогти новаторам орієнтуватися у складному процесі комерціалізації. Наприклад, інкубатори або акселератори можуть надавати стартапам наставництво, бізнес-планування, юридичне підтримання та інші послуги, щоб допомогти їм вивести свої інновації на ринок. Державні установи або галузеві асоціації також можуть надавати навчальні та освітні програми, щоб допомогти підприємцям і фермерам зрозуміти процес комерціалізації та розвинути навички, необхідні для досягнення успіху. Зрештою, підтримання комерціалізації сільськогосподарських інновацій може допомогти створити жвавіший і динамічніший аграрний сектор, створюючи нові економічні можливості та допомагаючи вирішити деякі нагальні проблеми, з якими стикаються фермери та ширша спільнота.

Упровадження організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі може мати кілька переваг і перспектив, а саме:

1. Підвищення ефективності та конкурентоспроможності. Упровадження системи моніторингу та оцінювання може допомогти відстежувати прогрес інноваційних ініціатив і визначати сфери для вдосконалення, що призведе до підвищення ефективності та конкурентоспроможності в аграрному секторі.

2. Розширення співпраці та обміну знаннями: заохочення потоку інформації між різними організаціями та зацікавленими сторонами може сприяти співпраці та обміну знаннями, що призведе до розроблення нових та інноваційних рішень для проблем, з якими стикається аграрний сектор.

3. Сприяння культурі інновацій та експериментів: заохочення культури постійного вдосконалення, інновацій та експериментів може призвести до креативнішого та інноваційного аграрного сектора, який може сприяти зростанню та конкурентоспроможності.

4. Удосконалення процесу прийняття рішень: використання показників ефективності та показників ефективності, таких, як рентабельність інвестицій, аналіз витрат і прибутків й відгуки зацікавлених сторін, може надати цінні дані та розуміння для прийняття рішень, допомагаючи оптимізувати розподіл ресурсів та інвестицій в інноваційні ініціативи.

5. Розширений доступ до фінансування та ресурсів: добре розроблена та впроваджена система управління інноваціями може допомогти залучити фінансування та ресурси з різних джерел, включаючи інвестиції приватного сектора та державні гранти, які можна використовувати для підтримання та масштабування інноваційних ініціатив у межах аграрного сектора.

Висновки. Запровадження комплексного організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі може принести ряд переваг і перспектив. Цей механізм включає створення сприятливого середовища для інновацій через чітку та відкриту комунікацію, сприяння культурі безперервного вдосконалення, експериментування та ризику, а також заохочення потоку інформації та співпраці між різними організаціями та зацікавленими сторонами.

Для відстеження прогресу інноваційних ініціатив буде створено надійну систему моніторингу та оцінювання, яка включає використання метрик ефективності та показників ефективності. Ця система допоможе оцінити ефективність ініціатив, визначити сфери для вдосконалення та оцінити успішність інновацій за допомогою таких інструментів, як окупність інвестицій, аналіз витрат і прибутку й відгуки зацікавлених сторін.

Інтеграція технології та аналізу даних полегшить потік інформації та заохочуватиме використання технологій з відкритим кодом, таких, як краудсорсинг та ініціативи відкритих даних, для сприяння співпраці та обміну знаннями.

Підсумовуючи, зазначимо, що впровадження цього організаційно-економічного механізму управління інноваціями в аграрному секторі має потенціал для підвищення ефективності, конкурентоспроможності та стійкості галузі, що в кінцевому підсумку призведе до підвищення продуктивності, прибутковості та зростання.

Conclusions. Thus, the introduction of a complex organizational and economic mechanism for managing innovations in the agricultural sector can bring a number of advantages and prospects. This mechanism includes creating an enabling environment for innovation through clear and open communication, fostering a culture of continuous improvement, experimentation and risk-taking, and encouraging the flow of information and collaboration between different organizations and stakeholders.

A reliable monitoring and evaluation system will be established to track the progress of innovation initiatives, which includes the use of performance metrics and performance indicators. This system will help evaluate the effectiveness of initiatives, identify areas for improvement, and evaluate the success of innovations using tools such as return on investment, cost-benefit analysis, and stakeholder feedback.

Integrating technology and data analytics will facilitate the flow of information and encourage the use of open source technologies, such as crowdsourcing and open data initiatives, to facilitate collaboration and knowledge sharing.

In conclusion, we note that the implementation of this organizational and economic mechanism of innovation management in the agricultural sector has the potential to increase the efficiency, competitiveness and sustainability of the industry, which will ultimately lead to increased productivity, profitability and growth.

Список літературних джерел

1. Hnatkivskiy B. Organizational and Economic Mechanism for the Formation of the Innovative Strategy of Agricultural Enterprises. *Innovation and Sustainability*. 2022. No. 3. P. 132–138. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.132.138>

2. Вітковський Ю. П. Механізми управління розвитком інноваційно-інвестиційного потенціалу сільськогосподарських товаровиробників та їх об'єднань. Український журнал прикладної економіки. 2019. Том 4. № 3. С. 400–406. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-3-44>
3. Єфремова Н. О. Особливості імплементації маркетингових інновацій в операційний менеджмент комерційно-підприємницької діяльності суб'єктів агробізнесу. Галицький економічний вісник. 2019. № 6. С. 63–68. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.06.063
4. Маршук Л. М. Розробка організаційно-економічного механізму формування і використання ресурсно-фінансового потенціалу підприємства. Інтелект XXI. 2017. № 6. С. 66–69.
5. Черноіванова Г. С. Організаційно-економічне забезпечення управління інноваціями та інноваційною працею: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2018. 284 с.
6. Шибаніна О. В., Рыбачук В. П. Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки: пріоритети забезпечення та регулювання: монографія. Миколаїв: МНАУ, 2019. 211 с.

References

1. Hnativskyi B. (2022) Organizational and Economic Mechanism for the Formation of the Innovative Strategy of Agricultural Enterprises [Organizational and Economic Mechanism for the Formation of the Innovative Strategy of Agricultural Enterprises]. *Innovation and Sustainability*. No. 3. P. 132–138. DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.132.138>
2. Vitkovskyy Yu. P. (2019) Mekhanizmy upravlinnya rozvytkom innovatsiyno-investytsiynoho potentsialu sil'skohospodars'kykh tovarovyrobnykiv ta yikh ob'yednan' [Management mechanisms for the development of innovation and investment potential of agricultural producers and their associations]. *Ukrayins'kyu zhurnal prykladnoyi ekonomiky*. No. 4 (3). P. 400–406. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2019-3-44>
3. Yefremova N. O. (2019) Osoblyvosti implementatsiyi marketynhovykh innovatsiy v operatsiynny menedzhment komertsiyno-pidpryyemnyts'koyi diyal'nosti sub'yektiv ahrobiznesu [Peculiarities of the implementation of marketing innovations in the operational management of commercial and entrepreneurial activities of agribusiness entities]. *Halyts'ky ekonomichnyy visnyk*. 2019. No. 6. P. 63–68. DOI: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2019.06.063
4. Marshuk L. M. (2017) Rozrobka orhanizatsiyno-ekonomichnoho mekhanizmu formuvannya i vykorystannya resursno-finansovoho potentsialu pidpryyemstva [Development of an organizational and economic mechanism for the formation and use of the enterprise's resource and financial potential]. *Intelekt XXI*. No. 6. P. 66–69.
5. Chernoiwanova H. S. (2018) Orhanizatsiyno-ekonomichne zabezpechennya upravlinnya innovatsiyamy ta innovatsiynoyu pratsyeyu: monohrafiia [Organizational and economic management of innovations and innovative work]. Kharkiv: FOP Liburkina L. M. [In Ukrainian].
6. Shebanina O. V., Rybachuk V. P. (2019) Innovatsiynny rozvytok ahrarnoho sektora ekonomiky: priorytety zabezpechennya ta rehulyuvannya: monohrafiia [Innovative development of the agrarian sector of the economy: priorities of provision and regulation]. Mykolayiv: MNAU. [In Ukrainian].